

SHELTIT

4

2025

SHETLANNINLAMMASKOIRAT – SHETLAND SHEEPDOGS RY:N JÄSENLEHTI

Sheltin luonne

Sheltin luonteen mittarit

Teksti: Santra Risto | Kuvat: Ella Torniainen

Koiran luonnetta voi mitata erilaissa testitilanteissa. Testitulokset antavat viitteitä koiran luontaisista taipumuksista. Tätä tietoa voi hyödyntää niin koiran koulutuksessa kuin jalostusvalintoja pohtiessa. Rotu yhdistykset saavat testien kautta vertailukelpoista dataa sheltin luonteesta ja käyttäytymisestä. Tällä tiedolla voidaan määritellä rodun keskimääräistä tasoa sekä havaita mahdollisia muutoksia ja puuttua niihin, jos luonne merkittävästi muuttuu huonompaan suuntaan. Tässä artikkelissa on kuvailtu tiivistetysti eri testejä, jotka mittaavat koiran luonnetta.

Luonnetesti

Luonnetesti on Suomessa kehitetty palveluskoirien luonteen ja käyttöominaisuuksien arviointimenetelmä. Luonnetestin tarkoitus on arvioida koiran käyttäytyminen tilanteessa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Luonnetesti pohjautuu Ruotsin armeijan sotakoiratestiin, jota on mukautettu kaikille roduille sopivampaan muotoon. Testi soveltuu hyvin myös muiden rotujen arviointiin, kun halutaan selvittää, miten koira reagoi hermostoa kuormittavissa tilanteissa. Osallistumisoikeus on Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin merkityillä puhdasrotuisilla koirilla, jotka ovat vähintään kahden ja alle seitsemän vuoden ikäisiä.

Luonnetestissä koira pisteytetään testin arvosteluasteikon mukaisesti. Asteikko on rakennettu hyvää suojeluun soveltuvaa koiraa ajatellen. Luonnetesti ei ole koe eikä kilpailu, eli tavoitteena ei ole saada suurinta pistemäärää. Testistä saatavaa pistemäärää tulee verrata Shetlanninlammaskoiralle tehtyyn luonnetestin ihanneprofiiliin. Rotukohtainen ihanneprofiili auttaa hahmottamaan, kuinka asteikon eri kohdat sopivat muihin käyttötarkoituksiin kehitetyille roduille, kuten sheltille. Testin tulos tallennetaan Kennelliiton Jalostustietojärjestelmään.

Luonnetestin osioiden tulkinta

Toimintakyky: Toimintakykynä pidetään luonteen ominaisuutta, joka saa koiran ilman ulkopuolista pakotetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan. Voidaan hyvin ajatella, että se, mitä pidetään toimintakykynä, on monen ominaisuuden yhdessä muodostama reaktio. Lähin vastaava inhimillinen vastine toimintakyvylle on rohkeus. Toimintakyky on koiran kyky hallita tekojaan huolimatta siitä, että se on joutunut pelon valtaan. Toisin sanoen koira pystyy pelostaan huolimatta toimimaan oikealla tavalla ja tarvittaessa voittamaan pelkonsa päästäkseen päämääräänsä. Koiran käsitys tilanteesta perustuu perimään ja kokemuksiin. Toimintakyky ei ole mikään muuttuma-

ton ominaisuus, joka pysyisi samana kaikissa tilanteissa huolimatta siitä, että laukaisijoina toimivat ärsykkeet olisivat samat. Kiihkeys vaihtelee eri yksilöiden välillä ja samallakin yksilöllä eri tilanteissa. Kaikilla reviirikäyttämisen omaavilla eläimillä oman alueen ja ennen kaikkea sen keskuksen läheisyys vaikuttaa käytökseen. Huolimatta yksilön normaalista toimintakyvystä koirat ovat toimintakykyisempiä lähellä kotiaan. Myös perheenjäsentensä seurassa koira on vähemmän peloissaan, tai on ainakin halukkaampi voittamaan pelkonsa, mikä perustuu koirien laumaviettiin. Sheltin ihanneprofiilissa: ”+1 kohtuullinen”.

Terävyys: Terävyys on ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti sen tuntiessa itsensä uhatuksi. Terävyysaste on kääntäen verrannollinen ärsytyskynnyksen korkeuteen. Mitä pienempi ärsyke tarvitaan herättämään aggression, sitä korkeampi on terävyysaste. Sheltin ihanneprofiilissa: ”+1 pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua” tai ”+3 kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua”.

Puolustushalu: Puolustushalulla tarkoitetaan koiran synnynnäistä taipumusta hyökkäyksen tai hyökkäysyrityksen avulla aktiivisesti puolustaa itseään, laumaansa (ohjaaja) tai reviiriään. Puolustushalu vaihtelee tilanteiden, ympäristön ja koiran mielialojen

Pieni koira, joka tekee suuria asioita – shetlanninlammaskoira koira- avusteisessa työssä

Teksti: Virpi Vesanen | Kuva: Anna-Mari Piisku (Kuvan koira ei liity aiheeseen)

Shetlanninlammaskoira on tunnettu älykkydestään, oppimishalustaan ja motivaatiostaan. Moni rodun harrastaja onkin löytänyt yhteisen sävelen shelttinsä kanssa harrastuksissa, kuten agilityssä, rally-tokossa tai näyttelykehissä. Shelteillä voi myös olla merkittävä rooli ihmisten hyvinvoinnin tukemisessa – ei pelkästään omistajansa, vaan osana sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan työssä omistajansa työparina, terapia-koirana. Terapiakoira sanana ja terminä ei tarkoita, että koira työskentelisi vain terapiamuotoisessa työssä, vaan sana viittaa koiran terapeuttisiin vaikutuksiin ihmisessä. Terapia-sanaa käytetään myös muiden eläinlajien kanssa kuten terapiakissa, terapiahevonen, ja yleisesti terapiaeläin.

Yhä useampi sheltti toimii nykyään terapiakoirana eli omistajansa työparina, jossa käytetään yhtenä, täydentävänä metodina koira-avusteisia menetelmiä. Työskentely voi olla vaikkapa varhaiskasvatuksessa, erityisopetuksessa, kuntoutuksessa, ja mielenterveystyössä. Ala ja kohderyhmä, jonka kanssa työskennellään, määräytyy omistajan, eli ammattilaisen, koulutuksesta ja työpaikasta. Näissä tehtävissä koira ei ole niin sanotusti “vain mukana töissä”,

vaan sillä on tärkeä tavoitteellinen rooli ihmisen tukemisessa. Terapiakoira voi madalta vuorovaikutuksen kynnystä, rauhoittaa stressaavaa tilannetta, tuoda iloa tai lohtua – joskus pelkkä läsnäolo riittää. Monesti kuulee, miten koira on vaikuttanut positiivisesti esimerkiksi lisääntyneeseen kommunikaatioon muistisairaiden henkilöiden kanssa. Nämä sosiaaliset, psykologiset ja fysiologiset vaikutukset on myös tieteellisesti todistettu useissa tutkimuksissa.

Sheltejä toimii myös vapaaehtoistyössä. Suomen tunnetuin ihmisten ilostuttaja oli ihana Seppo-sheltti. Seppo vaikutti monen ihmisen elämään omistajansa kanssa, ja he jättivät ainutlaatuisen jäljen meidän sydämiin.

Mikä tekee sheltistä hyvän terapiakoiran?

Shetlanninlammaskoirien herkyys ja tarkka ihmisen tunnetilojen lukutaito ovat työssä arvokkaita ominaisuuksia. Ne reagoivat herkästi ihmisen tunnetiloihin ja oppivat tunnistamaan tilanteita, joissa niiden läsnäolo auttaa. Sheltit ovat yleisesti ottaen iloisia ja innokkaita tekemään asioita. On hyvä kuitenkin muistaa, että jokainen koira

on yksilö, jolla on oma persoonallisuutensa ja taipumuksensa. Koiran rotu ja mihin rodun jalostuksella on pyritty, on kuitenkin lähtökohtana sille, minkälaiseen työhön koira soveltuu.

Rodun pieni koko, kauneus ja lempeä ilme tekee siitä turvallisen oloisen ja helpommin lähestyttävän myös niille, joilla on aiempia arkuuksia koiria kohtaan. Niiden ulkonäkö ja lempeä olemus saavat usein hymyn huulille jo ennen kuin koira on ehtinyt tehdä mitään. Sheltin pehmeän turkin silittäminen on monelle ihana kokemus.

Koira-avusteisessa työssä on useampia eri tapoja työskennellä. Yleisin tapa on niin sanottu hands-on-työskentely, jossa koira on läheisessä kontaktissa, yleensä silittävänä, osallistujan kanssa. Tällaiset tuntoaistikokemukset voivat olla hyvin voimakkaita ja vaikuttavia. Jos koira nauttii silittelystä, se voi olla työskentelyn yksi merkittävimmistä aktiviteeteista.

Haasteena varautuneisuus – jokainen koira ei ole terapiakoira

Vaikka sheltti voi olla erinomainen koira-avusteiseen työhön lisäarvoa tuova, on tärkeää muistaa, että jokainen yksilö ei

Rally-toko

Rally-tokon uudet säännöt ja kilpailuohjeet tulevat voimaan vuoden 2026 alusta

Teksti: Tiia Hämäläinen, rally-tokon ylituomari ja kouluttaja | Kuva: Carita Nygvist

Rally-toko on ollut virallinen kilpailulaji Suomessa 11 vuoden ajan. Säännöt eivät ole lajin virallistumisen jälkeen muuttuneet vielä kertaakaan ja edellisestä kilpailuohjeen päivityksestä tulee kuluneeksi uusien sääntöjen tullessa voimaan seitsemän vuotta. Uudistukset ovat tervetulleita lajiin, mutta vaativat toki uuden omaksumista. Uusissa tehtävissä on kaikenlaista uutta opeteltavaa ja vanhan yhdistelyä uudella tavalla.

Aiemmin eri mailla on ollut paljonkin toisistaan poikkeavat säännöt ja tehtävät rally-tokossa. Uudet säännöt ja kilpailuohjeet perustuvat kansainvälisiin viime vuonna voimaan tulleisiin FCI rally-tokoon. Muutkin maat ovat ottaneet kansainvälisen rally-tokon pohjalta tehtäviä ja säännöstöä käyttöön, joten Suomen tulevat uudistukset lähentävät meidän rally-tokoa lajina muiden maiden kanssa.

Suomessa on totuttu rally-tokossakin väheleiseen koiran ohjaamiseen, vaikka käsimerkit, vartalo-ohjaus sekä koiran kanssa jatkuva kommunikointi kilpailusuorituksen aikana on rally-tokossa aina ollut jossakin määrin sallittua. Ohjaaminen tulee uusien sääntöjen myötä olemaan vapaampaa. Jatkossa esim. kaikissa luokissa koiraa saa oh-

jata kumartamalla.

Luokkanousupakkoa ei jatkossa ole. Kilpailemista voi jatkaa samassa luokassa vielä koulutustunnuksen saatuaan niin kauan kuin haluaa. Startattuaan ylemmässä luokassa ei voi enää palata alempaan luokkaan. Vuoden 2026 alusta alkaen voi jatkaa kilpailemista siinä luokassa, johon on kilpailuoikeus sillä hetkellä, mutta on mahdollisuus aloittaa kokonaan alusta alokasluokasta, jos haluaa.

Suoritusalue on uusissa tehtävissä 1 metrin kokoinen alue ja suoritusalueen sijainti on osassa tehtäviä erilainen nykyiseen verrattuna. Mm. pujotteluissa, spiraalissa ja houkutustehtävässä jatkossa suoritusalue on suoraan kyltin edessä, joten se tarkoittaa, että tehtävään voidaan kulkea sisään tuomarin osoittamalla tavalla kyltin kummalta puolelta tahansa. Ratalinjojen on sallittua olla viistompia kuin mihin nykyään on totuttu. On hyvä huomioda, että sivuaskeleiden sekä uusien viistoaskeleiden suoritusalue on kyltin edessä ja kulkeminen näistä tehtävistä seuraavalle tehtävälle voi tapahtua kyltin oikealta puolelta.

Tehtävien uusiminen jää jatkossa kokonaan pois. Jos kilpailuradalla tapahtuu virhe,

silloin rataa jatketaan eteenpäin virheestä huolimatta. Kilpailussa ei kannata jäädä tekemään uusintaa, sillä siitä virhepisteiden määrä tapahtuneen virheen päälle vain lisääntyy. Se mikä ei kilpailussa onnistu, treenataan myöhemmin kuntoon.

Kilpailusuorituksessa kehään tuleminen ja sieltä poistuminen muuttuvat nykyisestä.

Lähtö

Jatkossa tuomarilta tulee ohjaajalle kehään siinä sääntöalueelle lupa tulla kehään ja aloittaa rata. Luvan jälkeen alokasluokassa siirrytään kehään ja aloitetaan rata. Muissa luokissa irrotetaan koiralta hihna, siirrytään kehään ja aloitetaan ratasuoritus. Voittaja- ja mestariluokissa rata voi alkaa myös koira oikealla seuraamispuolella. Seuraamispuoli ilmoitetaan ratapiirustuksessa ja kerrataan vielä rataa tutustumisen yhteydessä.

Myös seuraaminen lähtökyltillä arvosellaan. Seuraamisen aikana lähtöön ei voi siis tehdä ylimääräisiä liikkeitä eikä esim. pysähtyä. Lähtökyltillä tehdään koiran istuminen sivulle ja sen jälkeen jatketaan rataa eteenpäin.

Nuori paimen sydämeltään – Dante aloittaa matkansa lampailla

Teksti: Mari Heinonen | Kuvat: Tiina Paavola, @pawprintsbytiina

Dante (Fillory Captain Hook) on reilun vuoden ikäinen englantilaista linjaa edustava shetlanninlammaskoira Italiasta. Danten kasvattajan tavoitteena on vaalia jalostuslinjoissaan shetlanninlammaskoiralle ominaista kauneutta, rohkeaa ja itsevarmaa luonnetta, hyvää terveyttä sekä työintoa – ominaisuuksia, joita myös Dante ilmentää vahvasti.

Vaikka Danten päälaji on agility, olemme hurahtaneet paimennukseen – ja vieläpä täysillä. Olen itse lajin parissa vasta-alkaja, ja työskentely nuoren, kiihkeän, itsenäisen ja itsevarman koiran kanssa on ollut yhtä aikaa sekä haastavaa että äärimmäisen opettavaista.

Dante on poikkeuksellisen itsenäinen työskentelijä shetlanninlammaskoiraksi. Se oppii nopeasti ja on usein sitä mieltä, ettei ohjaajaa enää tarvita – hän kun ”tietää jo itse”, miten asiat hoidetaan. Toukokuussa 2025, vain 10 kuukauden iässä, Dante suoritti paimennustaipumustestin hyväksytysti.

Tuomarin kommentit kuvasivat täydellisesti tämän nuoren koiran luonnetta:

”Intensiivinen kiinnostus. Hetken miettyään lähtee tasapainoon. Fokus kestää koko ajan. Huomioi ohjaajan. Innokas ja intensiivinen nuori koira, todella paimen.”

Paimennustaipumustesti kannattaa suorittaa nuorella koiralla heti 9 kuukauden iän jälkeen. Ennen varsinaista testiä koiran on kuitenkin hyvä päästä näkemään lampaista ja herättelemään viettiään niitä kohtaan. Näin luontaiset paimennustaipumukset saadaan esiin ja koira valmistautuu tilanteeseen ilman liiallista ohjailua. Jos testiä lähdetään suorittamaan vasta vanhemmalla iällä, voi koiran hallinta olla jo niin vahvaa, että sen luontainen paimennusvietti jää taka-alalle. Tämä voi estää taipumusten todellisen ilmenemisen testitilanteessa.

En ole paimennuksen asiantuntija, ja olen

vasta raaputtanut pintaa tämän lain monimuotoisessa maailmassa. On ollut äärimmäisen mielenkiintoista seurata ja oppia, kuinka vahvan paimennusvietin omaava, itsenäinen ja itsevarma koira työskentelee lampailla. Mitä voimakkaammat koiran vaistot ovat, sitä intensiivisempää sen työskentely on – ja sitä enemmän se vaatii ohjaajalta tarkkuutta ja selkeyttä. On ollut yllättävää, kuinka suurta koiraan kohdistuvaa painetta ja määrätietoista käskytystä Dante tarvitsee lampailla työskennellessään.

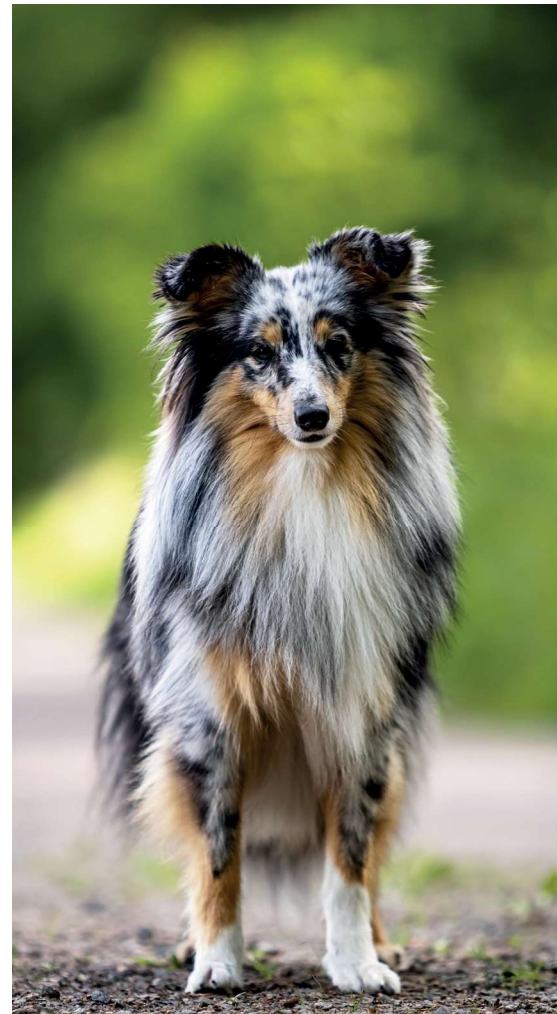
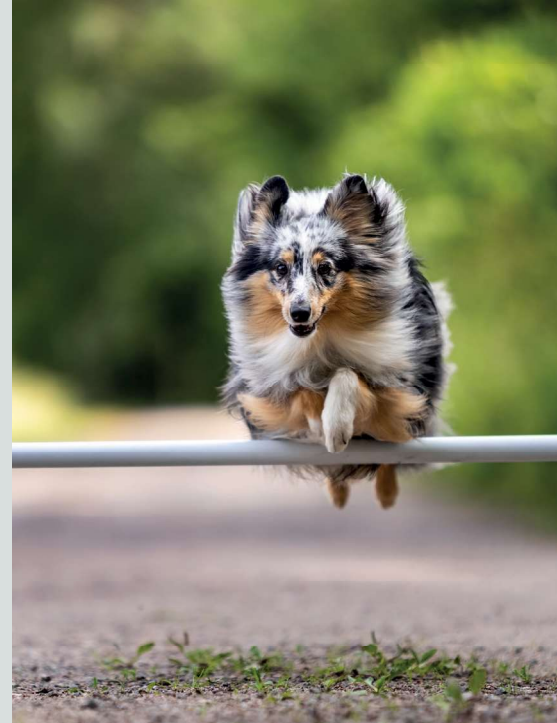
Paimennuksessa vaikutetaan lampaisiin koiran läsnäolon ja siitä syntyvän paineen kautta – tavoitteena on saada eläimet liikkumaan haluttuun suuntaan. Jotkut koirat reagoivat pienimpäänkin paineeseen ohjaajalta, ja näitä koiria kutsutaan usein ”ohjaajajepheiksi”. Toiset taas vaativat enemmän ohjausta ja voivat olla hyvinkin vahvatahtoisia erityisesti niin sanotussa ”draivissa” eli paimennustyöskentelyssä. Sama koira voi olla herkkä esimerkiksi kotipihassa, mutta työskentelymoodissa se kestää huomattavasti enemmän painetta.

Toiset koirat voivat olla herkempiä ja lopettaa työskentelyn liian kovasta ärsykkeestä – esimerkiksi haravan iskeminen maahan voi olla niille liikaa. Tällaisissa tilanteissa ohjaajalta vaaditaan taitoa: paineen määrää on säädeltävä tilanteen, koiran tunnetilan ja viireen mukaan, jotta lopputulos on toivottu.

Korkeavireisen ja intensiivisen koiran saa kuitenkin työskentelemään rauhallisesti, kun ohjaaja kykenee pitämään lampaisiin tarvittavan etäisyyden ja kuljettamaan niitä määrätietoisesti. Tällöin ohjaajan luoma paine siirtyy koiraan lampaiden kautta, ja koira rauhoittuu tehtäväänsä. Tämä edellyttää ohjaajalta tilannetajua ja kykyä hallita kokonaisuutta – ja kun se onnistuu, sekä lampaat että koira vaistoavat sen ja työskentelevät

tasapainossa.

Nuoren koiran kanssa tilanne voi nopeasti karata käsistä – ja juuri siksi paimennusharjoittelu vaatii joustavuutta ja tarkkaa läsnäoloa. Paimennustreeneissä viretilat voivat muuttua hetkessä.

monster

bonuscard

Edut ja alennukset
digitaalisesti

Haasteita löytää sopiva ruoka herkälle pienikokoiselle koiralle, jossa nappulakoko olisi pieneen suuhun sopiva?

No tässä se on! Meille tämä haaste oli helppo toteuttaa.

Raaka-aineet on tarkoin valittu auttamaan herkkäihoista tai herkkävatsaista koira voimaan hyvin ja samalla nappulakoko on riittävän pieni sopimaan pienimpäänkin suuhun.

White fish

With probiotics

Dental care

Gluten free recipe